

Διερεύνηση ιδεών των παιδιών για την ανάγνωση και τη γραφή

Έρευνες και εργαλεία

- Διδασκαλία ή οικοδόμηση;
- Πώς;
- Αν πρόκειται για οικοδόμηση, πώς τη μελετάμε;

«Το παιδί είναι ένα άτομο που σκέφτεται. Και η σκέψη του δεν είναι παράξενη. Η σκέψη του μπορεί με μια πρώτη ματιά να μας φαίνεται παράξενη, είναι όμως υποχρέωση του ερευνητή να προσπαθήσει να ανακαλύψει τη λογική που κρύβεται μέσα σ' αυτήν την εκ πρώτης όψεως περίεργη σκέψη. Έτσι, για πρώτη φορά στην ιστορία της ψυχολογίας, το παιδί γίνεται για τον ενήλικα ένας σκεπτόμενος συνομιλητής. Οι συνέπειες αυτής της αντιμετώπισης είναι από παιδαγωγική άποψη πάρα πολλές». (Ferreiro, 1996: 17-18)

Τι ξέρουν τα παιδιά;

- Ferreiro & Teberosky (Piaget)

Τα παιδιά, πριν ακόμα πάνε σχολείο, **κάνουν υποθέσεις** για τον γραπτό λόγο, **διαμορφώνουν ιδέες** και φτάνουν σε δικές τους κατανοήσεις παράγοντας με το δικό τους τρόπο κείμενα, γεγονός που δεν εναρμονίζεται με την επικρατούσα αντίληψη στις αίθουσες διδασκαλίας ότι το παιδί πρώτα πρέπει να σπάσει τον κώδικα και μετά να μπορέσει να παράγει κείμενα (Curto et al., 1998: 18-32)(Βαρνάβα-Σκούρα, 1996: 17).

Τι ξέρουν συνήθως πριν το Νηπιαγωγείο

- Η γραφή δεν είναι το ίδιο με το σχέδιο
- Διαβάζονται τα γράμματα και όχι οι εικόνες
- Κράτημα βιβλίου
- Γύρισμα σελίδων και φορά της ανάγνωσης
- Κάποιες λειτουργίες των κειμένων

Οι γνώσεις οφείλονται σε ...μύηση σε εγγράμματες πρακτικές/
Είναι όμως ίδιες για όλα τα παιδιά?

Μαθαίνουν όταν μιμούνται πρακτικές
των ενηλίκων....

- Τα παιδιά μαθαίνουν **εξελικτικά**, όταν τους παρέχονται **ευκαιρίες** να ασχοληθούν με τα γραπτά, να κατανοήσουν και να παράξουν γραπτό λόγο.

Εξελικτική πορεία με συγκεκριμένα στάδια

- Συγκεκριμένα το παιδί αρχικά συγχέει τη γραφή με το σχέδιο.
- Αργότερα, όταν θα αρχίσει να σχηματίζει γράμματα θα δούμε να παρεισφρύουν και αριθμοί, καθώς δεν έχει γίνει ακόμα η διάκριση των δύο συμβολικών συστημάτων.
- Σε επόμενο στάδιο, γράφει μόνο γράμματα, ο αριθμός των οποίων εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά που αποδίδει το παιδί στο αντικείμενο, το οποίο προσπαθεί να αναπαραστήσει με τη γραφή.
- Στη συνέχεια, ένα παιδί μπορεί να γράφει τόσα γράμματα όσες είναι οι συλλαβές της λέξης.
- Και τελικά αντιστοιχεί τα γράμματα στα φωνήματα.

- 1^ο στάδιο:

Είναι το στάδιο των σκαριφημάτων όπου τα παιδιά αναπαριστούν τη γραφή

χρησιμοποιώντας ως επί το πλείστον κυματιστές γραμμές, σειρές μικρών κύκλων είτε κάθετες γραμμές. Σε αυτό το στάδιο η πρόθεση των παιδιών μετράει περισσότερο από το αποτέλεσμα, με την έννοια ότι παρόλο που τα δείγματα γραφής τους μοιάζουν πολύ μεταξύ τους, τα θεωρούν διαφορετικά καθώς και η πρόθεσή τους όταν τα έγραφαν ήταν διαφορετική. Φαίνεται ότι τα παιδιά σε αυτό το στάδιο θεωρούν ότι μπορούμε να διαβάσουμε κάτι μόνο όταν γνωρίζουμε την πρόθεση του γραφέα. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου σε αυτό το στάδιο τα παιδιά εκφράζουν μία εικονογραφική αντίληψη, επιχειρώντας με τη γραφή τους να αναπαραστήσουν ορισμένα χαρακτηριστικά του αντικειμένου που απεικονίζεται.

Το πρώτο γράμμα στον ΑΗ ΒΑΣΙΛΗ

2^ο στάδιο: Προσυλλαβικό

Η κεντρική υπόθεση σε αυτό το στάδιο είναι ότι για να διαβάσουμε διαφορετικά πράγματα και επομένως για να αναπαραστήσουμε διαφορετικά νοήματα, θα πρέπει να υπάρχουν αντικειμενικές διαφορές και στο γραπτό κείμενο.

Τα παιδιά σε αυτό το στάδιο αρχίζουν να χρησιμοποιούν συμβατικά σύμβολα είτε σύμβολα που προσομοιάζουν με συμβατικά. Ακολουθούν την υπόθεση της ελάχιστης ποσότητας, την αρχή δηλαδή ότι για να γράψουμε μία λέξη χρειάζονται τουλάχιστον τρία γράμματα. Όπως επίσης και την υπόθεση της εσωτερικής ποικιλίας η διαφοροποίησης, που τα κάνει να πιστεύουν ότι διαφορετικές λέξεις γράφονται με διαφορετικά γράμματα ή παραλλαγή των ίδιων γραμμάτων. Αυτές οι αρχές χαρακτηρίζουν και τις αντιλήψεις τους σχετικά με την ανάγνωση και το τι μπορούμε να διαβάσουμε και τι όχι.

Η κόκκινοσκυφίτσα πήγε στο δάσος βρήκε το λύκο
 ΟΙ Θ @ Λ Ο Ο Ψ Δ Λ Σ Ρ Α Ρ Μ ... + Χ
 έφαγε τη
 Γ ≠ # φ θ υ γ ο ς β ε ς τ π α ι . ο ρ ξ κ
 για
 < και μετά έφαγε και τον κόκκινοσκυφίτσα
 Π ρ μ η θ ω 4 3 Α Π Ο Σ ... + Χ Ο Α Ι Η Σ

~~κ~~ Σχολιασε: έφαγα πολλά γιατί
 Έκανε πολλή ώρα να έρθει να φάει τη
 γαργαλιά γιατί ήταν μεγάλη.

2^ο πατάτες με
 1^ο προλίωκο τόπουλο με

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΟΧΑΦΑΚΗΣ
 ΡΟΧΑΦΑΚΗΣ

Ο Δημήτρης είναι
 προλίωκο, χρώμα
 είναι σε χροιά ολίω
 είναι μέγεθος 2 52 χροιά

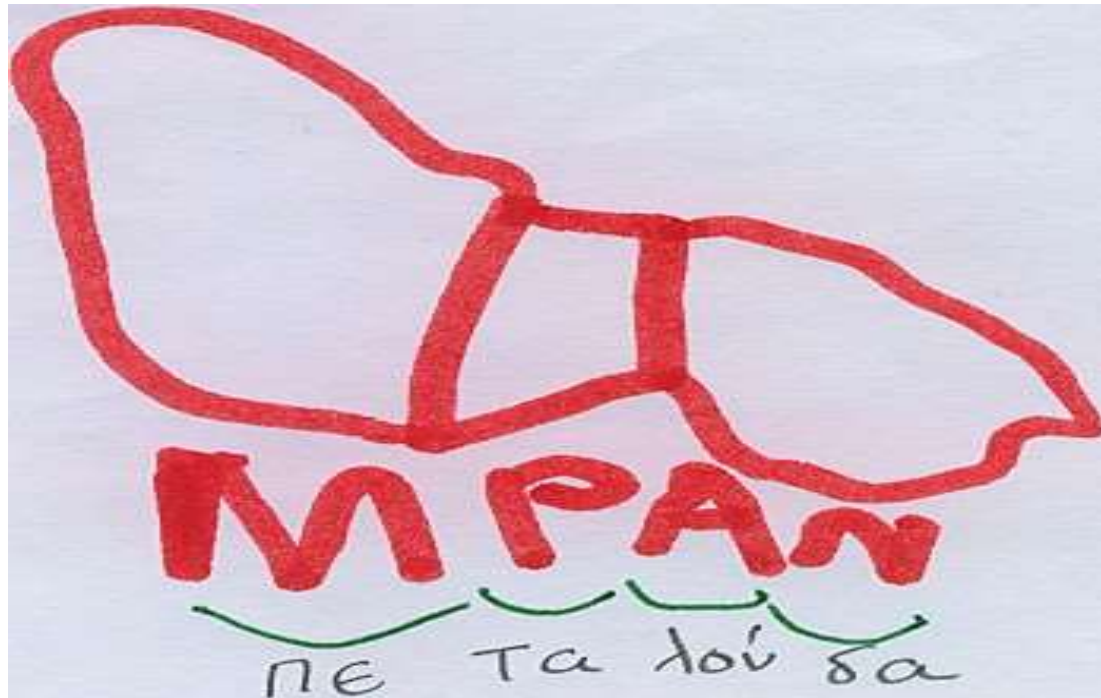
1^ο πατάτες
 2^ο κοτόπουλο
 αλιό: Τώρα 10 διαί
 γιατί οι πατάτες
 και πάνω γραφή

- 3^ο στάδιο: Είναι το **συλλαβικό στάδιο**, όπου πλέον το παιδί αρχίζει να συνειδητοποιεί ότι τα γράφηματα έχουν σχέση όχι με το νόημα αλλά με τον ήχο της λέξης. Φτάνουν σε φωνολογική επίγνωση των συλλαβών και αυτό αποτυπώνεται στις παράγωγές τους αντιστοιχώντας ένα γράμμα σε μία συλλαβή. Μπορεί σε αυτό το στάδιο το παιδί να χρησιμοποιεί ακόμα μη συμβατικά γράμματα (πχ κύκλους, κάθετες γραμμές) ή και συνδυασμό συμβόλων – γραμμάτων. Είναι σύνηθες σε αυτό το στάδιο να παρατηρείται μία σύγκρουση ανάμεσα στην υπόθεση της ελάχιστης ποσότητας και της εσωτερικής ποικιλίας από την μία μεριά και της προσπάθειάς τους να γράψουν συλλαβικά από την άλλη μεριά. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να εγκαταλείψουν προσωρινά τις αρχές αυτές και να τις επανεμφανίσουν αργότερα.

Συλλαβικό στάδιο

MIPAN

ne Ta tou sa

- 4^ο στάδιο: **Είναι το συλλαβο-αλφαβητικό στάδιο**, που σηματοδοτεί το πέρασμα από την συλλαβική στην αλφαβητική γραφή. Οι αντιφάσεις που αντιμετωπίζει το παιδί στο προηγούμενο στάδιο στην προσπάθειά του να γράψει συλλαβικά είναι ένα βήμα που θα το βοηθήσει να προχωρήσει σε περαιτέρω ανάλυση και φωνολογική επίγνωση πέρα από τη συλλαβή. Σε αυτή τη συνειδητοποίηση φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο και το όνομα του παιδιού, η γραφή του οποίου με συλλαβικό τρόπο δημιουργεί σύγκρουση με τις αναφορές έχει το παιδί από το οικογενειακό είτε μαθησιακό περιβάλλον του. Τελικά, είναι το στάδιο που σύμφωνα με τις ερευνήτριες εμφανίζεται η φωνημική ανάλυση των λέξεων, καθώς στην προσπάθειά του το παιδί συχνά χρειάζεται ενθάρρυνση και πολλές φορές ζητάει από τον ενήλικα να του πει πως γράφεται μία συλλαβή ή και ένα φώνημα.

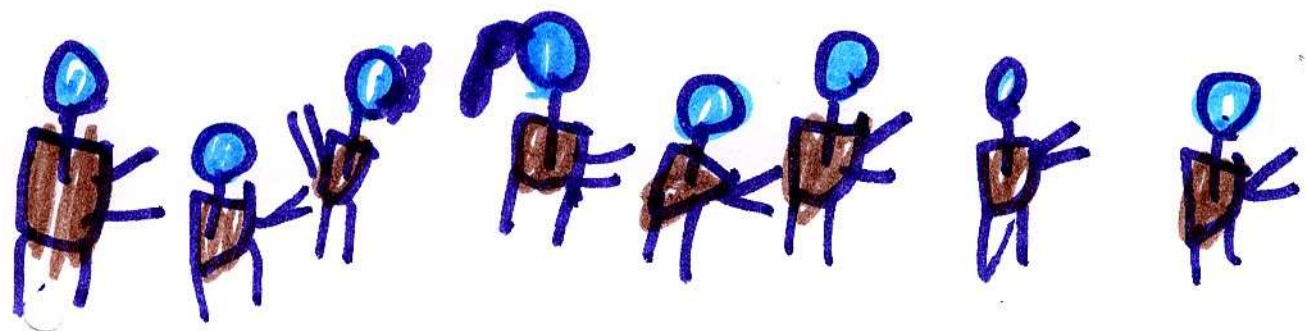
Αγορία
ΑΓΡΙΑ

ΕΙΣΤΕ να κουνήγαμε
ΙΣΕ ΝΑΙΚΝΓΑΜΕ

Τα κοριτσια
ΤΑ ΚΟΙΣΑ
Σ' ΟΔΗΛΜΑ

στο διάλειμμα;

ΓΙΑΝΝΗΣ

5^ο στάδιο: Το τελευταίο στάδιο της διαδρομής είναι το **αλφαβητικό**.

Τα παιδιά σε αυτό το στάδιο έχουν σπάσει τον κώδικα και έχουν πετύχει τη φωνολογική επίγνωση χωρίς να έχουν κατακτήσει την ορθογραφημένη γραφή.

ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΙΕΣ ΜΑΣ
ΜΙ ΜΑΣ ΕΝΟΧΛΙΤΕ ΟΤΑΝ

ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΑΘΗΜΑ.
ΙΝΑ ΜΗ ΦΟΝΑΣΕΤΕ.

Ω.ΜΑ ΜΗ ΧΤΙΛΑΤΕ
ΠΟΡΤΑ.

ΤΗΝ

- Από Curto, L., Morillo, M. & Teixido, M. (1998). Γραφή και Ανάγνωση. Τόμος Ι: Πώς μαθαίνουν τα παιδιά γραφή και ανάγνωση. ΥΠΕΠΘ

Η ΓΡΑΦΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΠΡΑΓΜΑ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ

Ο κόσμος που περιβάλλει το παιδί είναι παράλληλα ένας κόσμος γραφικός. Βλέπει πραγματικά αντικείμενα καθώς επίσης αναπαραστάσεις και διάφορα σημεία.

Η πρώτη διαφοροποίηση την οποία θα εδραιώσουν αναφέρεται στη διάκριση μεταξύ σχεδίων και άλλων σημείων, όπως γράμματα, αριθμοί, διάφορα γραφήματα, κλπ. Στο πραγματικότητα, τα περισσότερα παιδιά, όχι όμως όλα, όταν φτάνουν στο σχολείο, έχουν ήδη εδραιώσει τη διαφορά μεταξύ σχεδίου και γραφήματος.

Θ Ε Μ Α Α

ΠΡΩΤΟΓΡΑΦΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ: σκαριφήματα, ψευδογράμματα

Οι πρώτες παιδικές απόπειρες γραφής παράγουν κάποια σημεία που δεν είναι μαθηματικά ή συμβατικά γράμματα. Είναι γραφές που, άλλες με μεγαλύτερη αλλά με λιγότερη επιτυχία, προσπαθούν να μοιάσουν των γραμμάτων:

Ορισμένες
L W O N
W O E F
L W U E E

M O N I C A

O P O A
D O I O
O Y O
O O

W W
W W

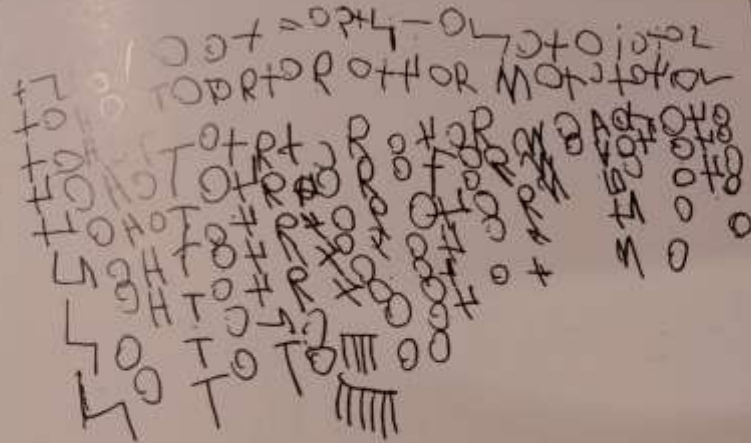
O O O
O O

W W
W W

O I O
O K O

ΓΡΑΦΕΣ ΧΩΡΙΣ ΕΛΕΓΧΟ ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ

Από τα γραμμάτια που έχουν ότι για το γράφημα χρησιμοποιούνται ορισμένα ειδικά σημεία, όπως το πριόνι, που τους μπορούν να γραφούν διάφορα πράγματα. Ορισμένα από αυτά είναι— εμφανίζουν μια φάση εξέλιξης κατά την οποία οι γραφές απλοποιούνται στο πλάτος της σελίδας.

Η, αντίθετα, τους αρκεί να χρησιμοποιούν ένα μόνο γράμμα ανά λέξη, αν και κάποιες φορές η συγγραφική μανία τα κάνει να γεμίσουν όλη τη γραμμή:

• A

• O

• E

• S

• FTCDROUONMEP

ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙ

Με αυτές τις αποκλίσεις, το παιδί μπορεί να γραφεί πιο αυθόρμητα: να αντιπροσωπεύσει, δηλαδή, μέσα ειδικών σημείων, τα στοιχεία των φωνημάτων των προσημάτων, κλπ. Τελικά για αυθεντική γραφή, με προσημασιολογικό νόημα, πιο μετωπική γραφή, το παιδί του λόγου. Αλλά ούτε η δικιά μας γραφή είναι για το παιδί μόνο επισημοποιημένη γραφή, σημασία αναπόσπαστα της ελαφρύτερης νόημα στην διαμόρφωση "έξω λέει." και μένουν έκδηλα βλέπουμε ότι τα δικιά μας ορθογραφικά έχουν νόημα. Δεν μπορεί όμως να μας κρατούν: "η λέει εδώ."

Κατά τη διάρκεια αυτών των πρώτων προσημασιολογικών γραφών, μπορεί το παιδί να μην έχει ακόμα αντιληφθεί τη διαφοροποίηση των λέξεων που κάνουν οι ενόχλιες γραφές το ίδιο σύνολο σημείων για αναπόσπαστα:

LORENA

The image shows the word 'LORENA' written in a simple, blocky font. Below it, there are several vertical columns of letters, each representing a different letter of the word. The letters are arranged in a grid-like fashion, with some letters being larger or smaller than others, and some having different shapes or orientations. This illustrates the concept of 'specific writing' where the child uses different symbols to represent the same letter in different contexts or words.

Μερικά παιδιά, για παράδειγμα, χρησιμοποιούν το όνομά τους για τα πάντα: σαν ένα είδος παγκόσμιου κλειδιού που χρησιμοποιείται για να γράψουν οποιοδήποτε φανταστικό πράγμα.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΓΡΑΦΕΙ

Οι γραφές των παιδιών αποκτούν γρήγορα νέες διαφοροποιήσεις: τα παιδιά γράφουν λέξεις μακρές και λέξεις σύντομες, γράμματα μεγάλα και μικρά, ανάλογα με τα κριτήρια που έχουν θεσπίσει. Έχουν επίσης πολύ προσωπικές κι ενδιαφέρουσες αντιλήψεις για τη γραμματική των όσων γράφουν.

Οι λέξεις διαφοροποιούνται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του αντικείμενου στα οποία αναφέρονται

Παρατηρούμε το γράμμα ξεκινώντας από την άκρη ότι ο αριθμός των γραμμάτων που υπάρχουν σε κάθε λέξη — σχετίζεται με το αντικείμενο το οποίο αναφέρεται

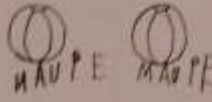
MEERBLALMALZ

ARPEL

Ο αριθμός γραμμάτων που υπάρχουν σε κάθε λέξη — σχετίζεται με το αντικείμενο το οποίο αναφέρεται

Η, σε ποιά περίπτωση δύο ίδια πράγματα γράφονται ίδια. Σε όποιε η πρώτη γραμμή περιέχει, τα στοιχεία ταυτόσημα γράφονται. Μια λογική συσχέτιση.

ΗΑΥΡΕ ΜΑΥΡΕ

ΕΥΤΡΙΑ

Η, για τα πράγματα σε κλιμακωτό αριθμό, αναγράφει στο μέγεθος της επανάληψης της λέξης, τόσο φορές όσες και ο αριθμός που ανακαλύπτει στο οποίο αναγράφει ο κλιμακωτός αριθμός.

ΕΞΑΡ

ΕΞΑΡ ΕΞΩΡΕ ΖΑΡ ΕΞΩΡ

Διαφοροποίηση ή την ποικιλία

Η πρώτη, είναι ένας το μεγαλύτερο ποσοστός στη σειρά της δεύτερης σειράς.

Ας δοκιμή το και δύο αριθμοί γραμμή

Κάτι αντίστοιχο τον ίδιο αριθμό: πραγματικό ποσό

Διαφοροποίηση στην ποσότητα, τη σειρά ή την ποικιλία των γραμμάτων

Η περίπτωση ενός γράφει διαφορετικές λέξεις, μπορεί να εισάγει αλλαγές παραλλάξεως το περιεχόμενο των γραμμάτων που χρησιμοποιούν ή εισάγοντας αλλαγές και διαφοροποιώντας στη σειρά ή την ποσότητα των γραμμάτων κάθε λέξης. Αυτό γίνεται καθαρά στις πρώτες αναφορές.

Ας δούμε το ακόλουθο παράδειγμα: Ο Ζόρτζι (4 ετών) γράφει όλες τις λέξεις με τον ίδιο αριθμό γραμμάτων, εισάγοντας όμως αλλαγές στην ποικιλία και τη σειρά τους:

JORDIR

PAO
TGO
ATO
OTA
OAO

Κάτι αντίστοιχο κάνει και η Μαρία Ντολόρι (3 ετών): γράφει —παιχνού— πάντοτε με τον ίδιο αριθμό και ποικιλία γραμμάτων, αλλάζει όμως τη σειρά τους. Επιπλέον, έχει γραμματικό νόθος με τον αριθμό πέντε:

MO' L O L O L O R S

RLO5O
L5LDO
ML5LOO
5MRLOP
A O

Αν οι λέξεις οι οποίες είναι γραμμένες στον πίνακα είναι σωστές, να σημειωθούν με το γράμμα R. Αν είναι λάθος να σημειωθούν με το γράμμα O. Φροντίστε να μην γράψετε τίποτα στην κενή στήλη.

IMMA
RPE
RERAS
EORREROSO
RRPLUSOA
ORRPLVOSA

Το παζλ περιλαμβάνει από αριστερά τον τίτλο της συνταγής, μερικούς γραμματισμούς κλειδιά, ή βερβίνα κρημνά στα διαμορφωτικά γραμμάτια λέξεων, και τέλος τον αριθμό των γραμματισμών που θα τη σεφάει και την ποσότητα του μιστού των γραμματισμών κάθε λέξης. Το τεχνικό αποτέλεσμα επιτυγχάνεται να μισάει από τα 4 τα γραμμάτια τα κλειδιά.

CREMA CATALANA

INGREDIENTHOL:

- AOI
- OAKS
- SAIDIA
- ARTYIPLLM
- AKETHLLN
- SARTAMPSTADOI

ΟΙ ΣΥΛΛΑΒΙΣΜΟΙ

Από 4 γραμμάτια
δηλ. 4 κλειδιά, γράφονται
συνταγές με 4 γραμμάτια
και 4 κλειδιά. Αλλά είναι
πολλές οι συνταγές που
γίνονται με 4 κλειδιά
και 4 γραμμάτια.

Με αυτά τα
κλειδιά είναι δυνατόν να
συνταγούν λέξεις.

Αλλά είναι
πολλές οι συνταγές που
συνταγούνται με
4 κλειδιά και
4 γραμμάτια.

Είναι
δύσκολο να
Ο. Κομμάτι

Μίσητος
από 1.

Συνταγή

ΟΙ ΣΥΛΛΑΒΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Άρα η γραφή των κλασικών και γενικά, ριζικών λέξεων —, τα παιδιά σπουδαίως σταδιακά με τη γραφή τους — μας δε δίνεται από αυτές τις ιδιομορφίες αργά. Αυτό τα οδηγεί στις... συλλαβικές γραφές, κάθε συλλαβή αποτελείται από ένα ή περισσότερα γράμματα που γίνονται αντίληψη είναι η συλλαβή, κάθε συλλαβή αντίληψη αποτελείται από ένα ή περισσότερα γράμματα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οπότε, στα σχολεία μας, η συλλαβική γραφή απεικονίζεται με σχηματικά σχέδια. Είδαμε παιδιά που γράφουν έτσι:

ο ο ο ο —————> πα-τι-ρο-σα (πεπλούδα)

ο ο —————> τι-γε (τίγρη)

ο ο ο —————> νει-τα-να (παράδρο)

Η αντί για κλάσους, μπορεί να χρησιμοποιήσουν μικροσυντάκτικα γράμματα ή άλλα σημεία. Πάντοτε όμως χρησιμοποιούν αλάνθαστα τόσο σημεία όσες και οι συλλαβές της εκάστη λέξης.

Αλλά αυτό δεν είναι το σωστό γιατί ήδη έχουν δει, και ξέρουν, πολλά γράμματα. Για να γράψουν γράφουν, για να αναπαράσχουν τις συλλαβές. Φυσικά, σχεδόν πάντα επιλέγουν τα φωνήεντα. Παρότι δεν έχουν δει ποτέ λέξη γραμμένη έτσι και παρότι το σωστό τους, και τα σωστά των συμμαθητών τους και πολλές ακόμα λέξεις που ξέρουν, γράφονται με περισσότερα γράμματα και με αόριστα κλπ., αυτά γράφουν έτσι:

Α Ι Ο Α —————> πα-τι-ρο-σα (πεπλούδα)

Ι Ε —————> τι-γε (τίγρη)

Ε Α Α —————> νει-τα-να (παράδρο)'

Είνα υπέρωχο, μπορούν να γράψουν οποιαδήποτε λέξη τους προτινότερη ή που θέλουν να γράψουν: Nabucodonosor (Ναβουχοδονοσορ); Παντάκωλο. Α Υ Ο Ο Ο Ο Ο. Constantinoπρία (Κωνσταντινούπολη); Ο Α Ι Ο Α. Μαιμίζω (θηλαστιά); Α Ι Ε Ο.

Μπορούν, επίσης, να γράφουν κατεβατά παραμοιχών με συλλαβική γραφή (Μαρία, 5 σπόν).

Στα ελληνικά θα είχαμε μια αντιστοιχία του τύπου

ο ο ο ο —————> πε-τα-λου-δα

ο ο —————> τι-γη

ο ο —————> αρ-κού-δα

Ε Α Ο Υ Α —————> πε-τα-λου-δα

Ι Η —————> τι-γη

Α Ο Υ Α —————> αρ-κού-δα (ΣΤΜ)

ΓΡΑΦΕΣ

- Ας συζητήσουμε τις παρακάτω γραφές

BAKE
ROLLS
①

ΓΑΛΛ
②

ΠΚΕΙΝΑΔΑ
③

PAKES
④

XATA
⑤

ΥΓΙΑΣ
⑤

ΥΑΡΓΑ
⑥

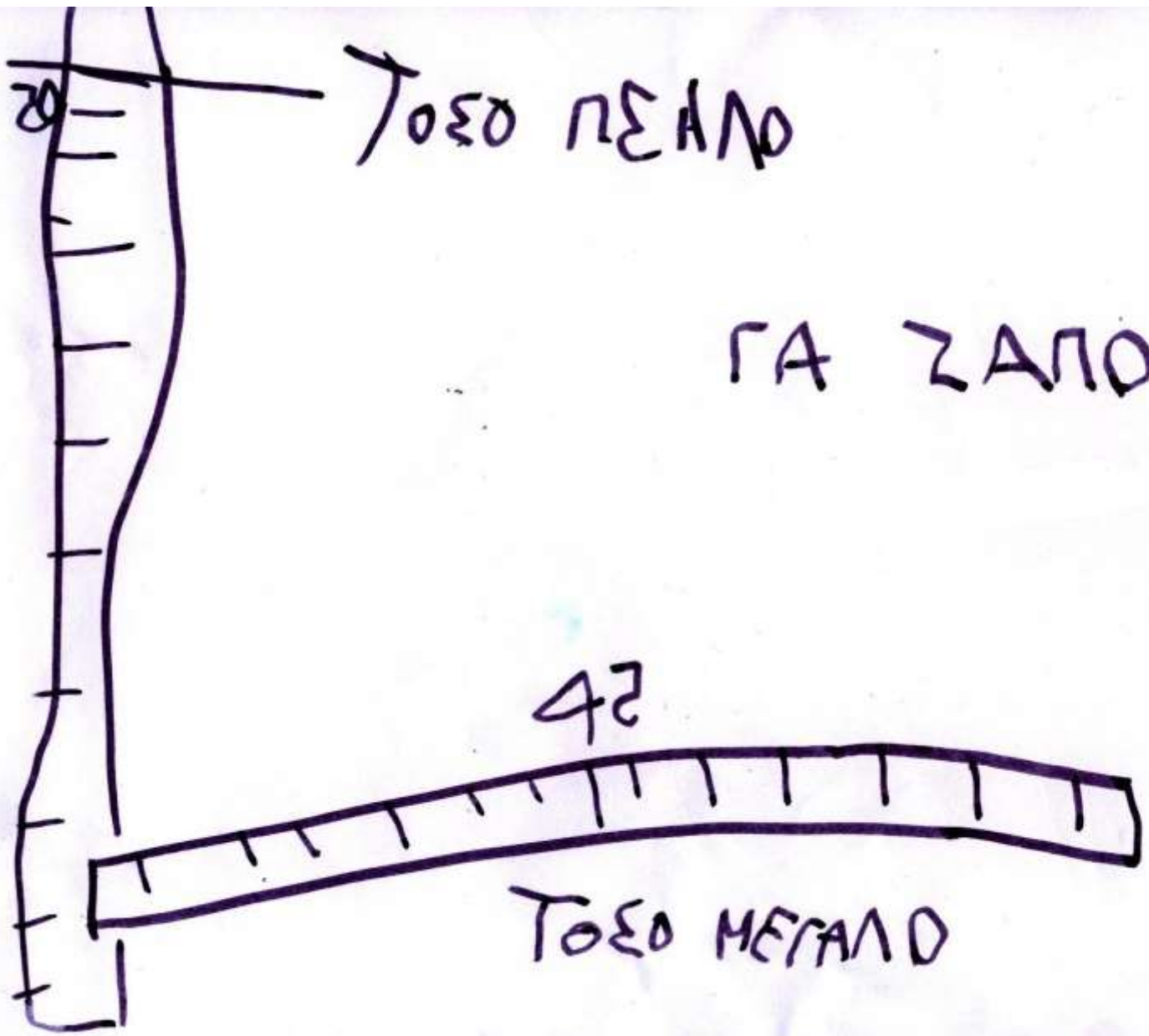
ΛΒΑ
MARIO

PIZUIA
ΛΟ ⑦

KOPOTI ⑧
KEIK ⑩

BARBIE
✓ ⑨
ΓΟΡΓΟΝΑ
ΑΝΑ
ΦΕΤΑ ✓

ΤΟΣΟ ΠΕΛΛΟ

ΓΑ ΖΑΠΟ

42

ΤΟΣΟ ΜΕΓΑΛΟ

ΘΟΔΩΡΗΣ → Θοδωρής.

ΓΙΑΤΡΟΣ ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
γιατρός καρδιολόγος

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 23410
τηλέφωνο 23 4 10

ΜΕΣΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΧΑΠΙ
ΤΟ ΠΡΩΙ ΚΙ ΕΝΑ
ΟΛΟΚΛΥΡΟ ΤΟ ΒΡΑΔΥ.
ολόκλητρο το βράδυ

Διάβασε ολίγα λέξη.
κι ένα: το διάβασε ως μια λέξη

→ Η υπογραφή σου είναι αινι.

ΠΑΙΝΥΗ → Γιάωης
ΣΑΛΤΑΣ → Σάλτας
ΝΕΟΛΓΞ → Νευρολόγος
152007 → Είπε τους κριτές και πρόσθεσε
αυτό είναι το τηλεφώνω των ιατρών!

ΕΝΑΧΑΠΙ → ένα χάνι
ΟΤΑΝ ΕΧΕΤΕ → όταν έχετε
ΜΕΘΡΑ.

νύρα.

Είπε:
υπογραφή λέει δάκτυλος

ΝΟΤΗ ΣΕ ΑΥΘΑΠΑΣΤΟΛΥ ΚΑΙ ΑΕΝΗΜΕ ΝΕΛΑΣΣ

ΣΟΥΝΘΕΝ ΜΕ ΑΥΘΑΠΑΣΣ ΓΗΑΤΙ ΕΘΟ
ΣΕ ΑΥΘΑΠΑΣΤΟΛΥ ΑΛΛΑ ΑΕΝ

ΜΠΟΡΟ ΝΟ ΣΟΥ ΤΟΠΘΑ ΜΑΘΕΓΛΥΣ

ΝΑ ΕΡΘΕΣ ΣΤΟ ΣΠΕΥΤΕ ΜΟΥ ΕΓΩ

ΜΕ ΑΥΘΑΠΕ

ΜΟΥ ΕΒΑΝ ΝΑΙ.

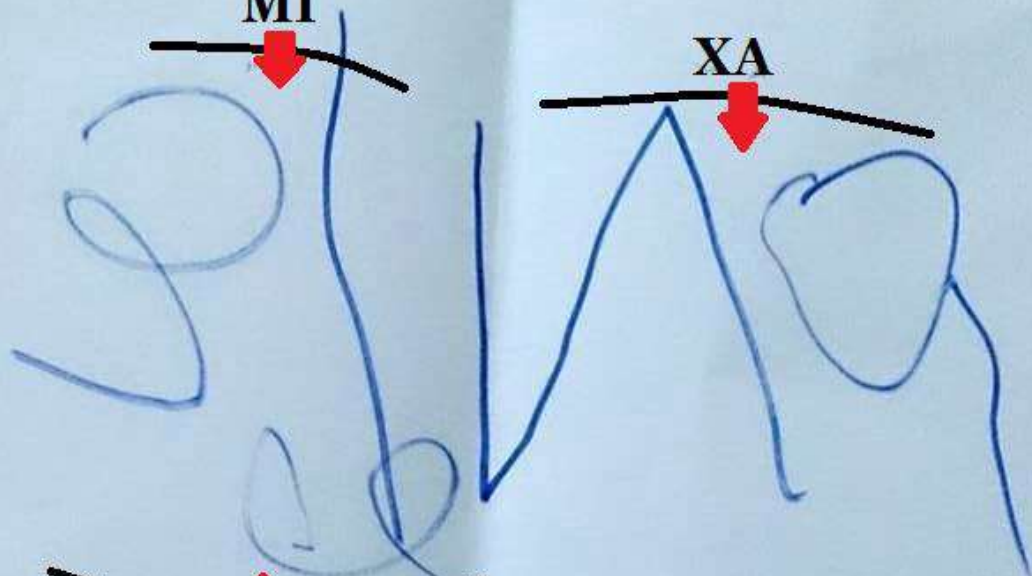
MI

XA

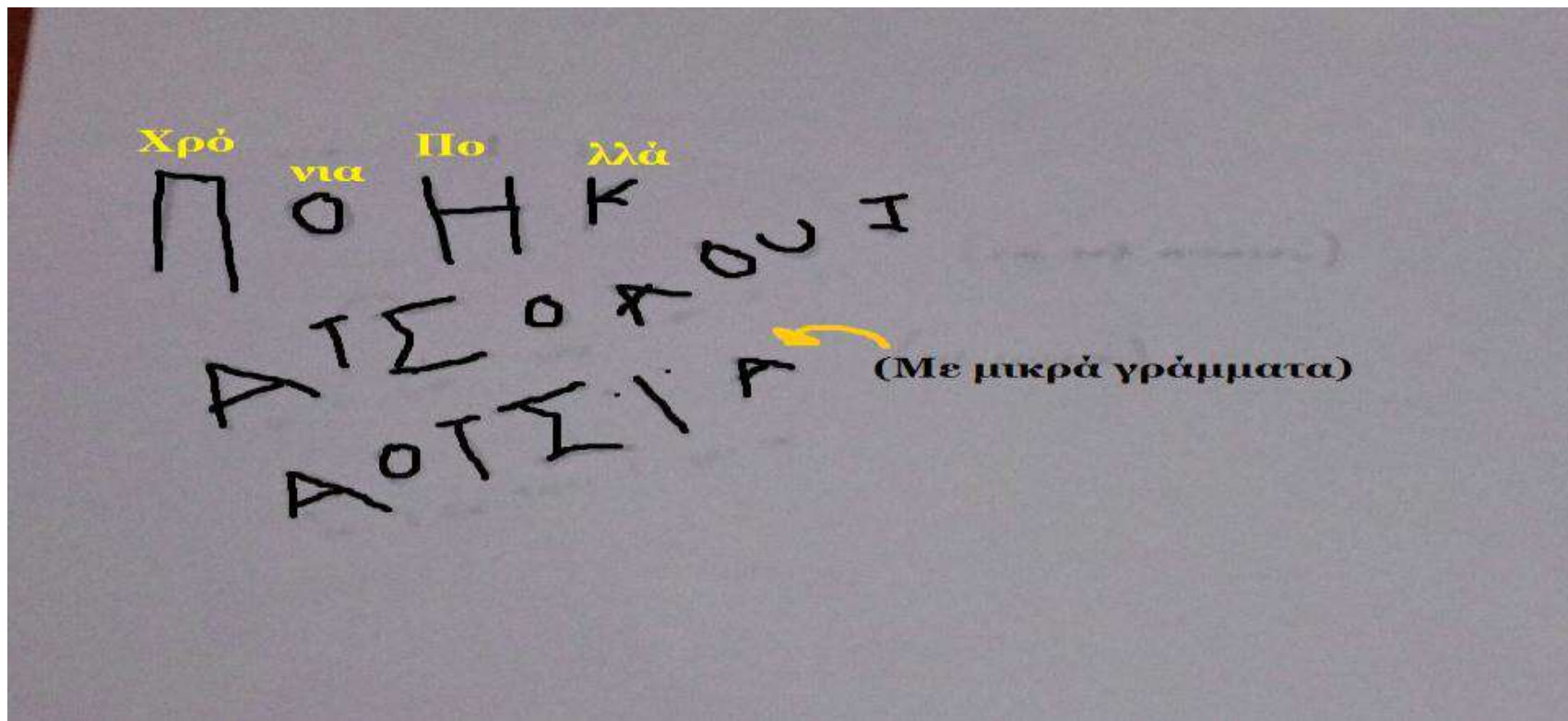
$\Delta H \Sigma$

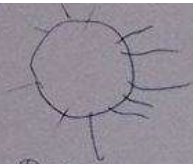

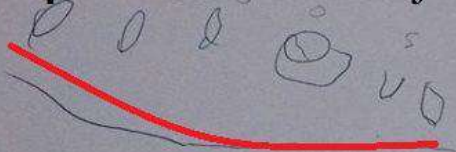
. Το κορίτσι έγραψε Π Ο Η Κ και το διάβασε αντιστοιχίζοντας κάθε ένα από αυτά τα γράμματα με τις συλλαβές «χρό-νια» «πολλά».

Από κάτω έγραψε το όνομά της (ΑΤΣΟΑΟΥΙ) και διάβασε κάνοντας αντιστοίχιση ένα προς ένα τα γράμματα. Συγκεκριμένα, διάβασε Α-ι-σα-του-α-ο-τι και μετά είπε όλο μαζί Αϊσ.. Ακόμα,είπε στη φοιτήτρια,ότι μπορούσε να το γράψει και με μικρά και ξαναέγραψε (ΑΟΤΣΪΑ) και διάβασε Α-ι-σα-του-ι-ου-α

ή λι ο ο ο ο ς

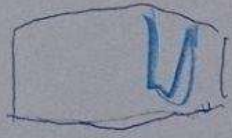

Φ Ι Γ Ε Α

Ιφιγένεια

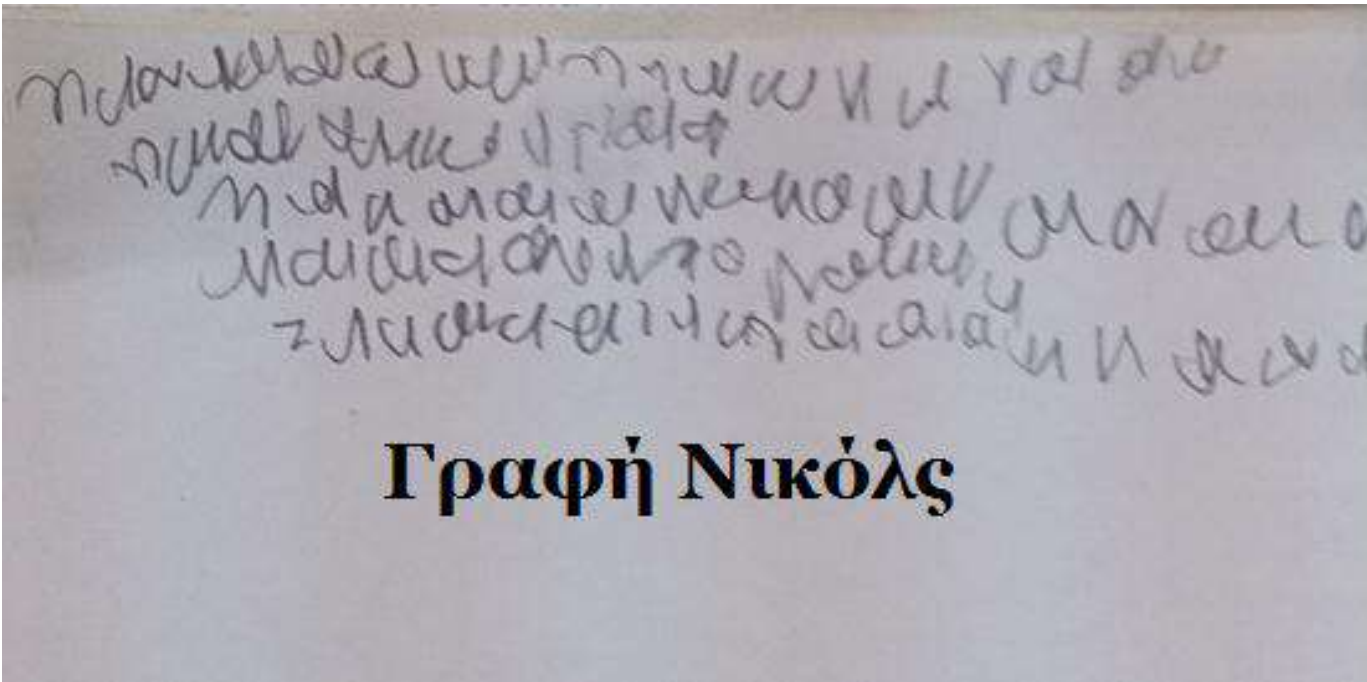

α γε λά δα

α γε λά δες πο λλές

Εγγραφα γράμματα...

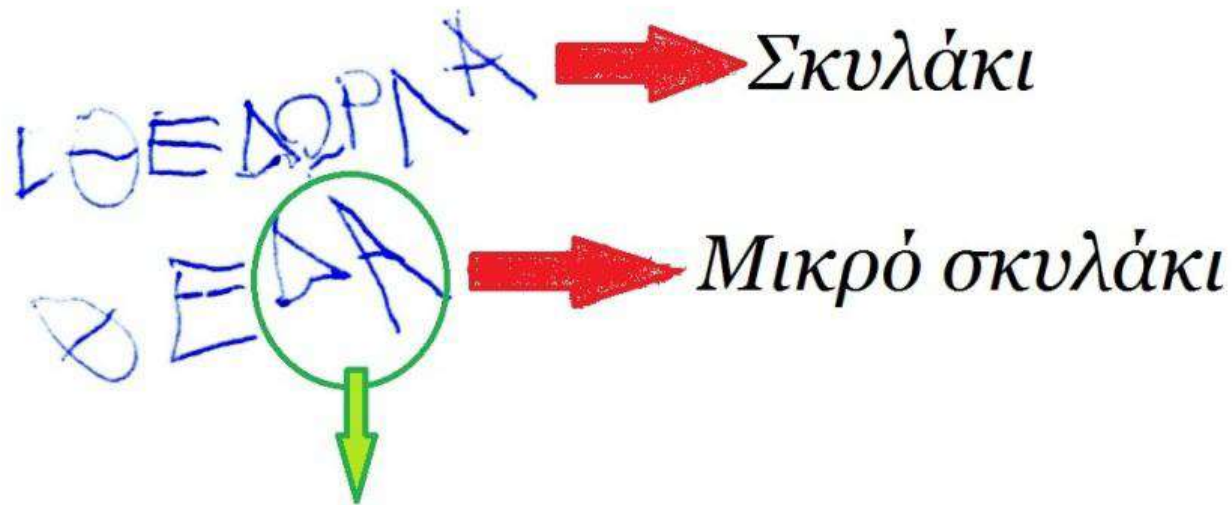

Γραφή Νικόλς

Βασίλης

Λαγουδάκι
Λαγός

ΝΜΙΨΛασι

Αν κρύψω τα δύο αυτά γράμματα, τότε η λέξη που μένει είναι **"Δύο σκυλάκια"**.

Κουνελάκι (1η προσπάθεια)

Κουνελάκι (2η προσπάθεια)

Κούνελος

Ο Δ Ε Λ Α
Δ Ε Ο Α Λ Ο Ε Λ Α
Ε Α Λ Ε Ο Λ Α Θ Α
Ν Α Τ Α Λ Ι Α

Η Ιφ. δείχνει με το δαχτυλάκι της και διαβάζει τις λέξεις.

Φοιτήτρια Β: -Εδώ βλέπω ότι έχεις βάλει περισσότερα γραμματάκια στη λέξη «βουνό».

Η Ιφ. προσθέτει γράμματα στη λέξη «πεταλούδα».

Φοιτήτρια Β: -Γιατί πρόσθεσες γραμματάκια;

Η Ιφ. δεν απαντά.

Φοιτήτρια Β: -Γιατί έβαλες στην αρχή περισσότερα γραμματάκια στο «βουνό»; Με ενδιαφέρει πολύ.

Ιφ.: -Επειδή είναι πιο μεγάλο.

Φοιτήτρια Β: -Ποια λέξη κάνεις περισσότερη ώρα να την πεις;

Ιφ.: - Το βουνό.

- **Ενδεικτική Βιβλιογραφία**

- Barton, D. (2009). Εγγραμματισμός: Εισαγωγή στην οικολογία της γραπτής γλώσσας. Αθήνα: Παπαζήσης
- Baynham, M. (2000). Πρακτικές γραμματισμού. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Δαφέρμου Χ. , Κουλούρη Π., Μπασαγιάννη Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού, Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί, δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ (κεφάλαιο 8)
- Δαφέρμου Χ., Σφυρόερα, Μ. (2010). Το ξεκίνημα της γραφής στο σχολικό πλαίσιο: εκμάθηση μιας τεχνικής ή ενεργοποίηση της σκέψης, *Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, τ. 76
- Ferreiro, E. (1998). Διαδικασίες νοηματοποίησης της γραπτής γλώσσας. Παραδείγματα από παιδιά σε διαφορετικές χώρες. Στο Το παιδί και η γραφή - Μία σχέση κλειδί για τη δια βίου μάθηση, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Κέντρο Καινοτομικών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, ΟΕΔΒ.